

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

**YANGI O'ZBEKISTONDA BUXORO VILOYATI QURILISH TARMOG'I
RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**

Madina Ismatovna Sayfullayeva

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tayanch doktoranti, Toshkent

**ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ БУХАРСКОЙ
ОБЛАСТИ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ**

Мадина Исмаиловна Сайфуллаева

*Докторант Ташкентского государственного экономического университета, г.
Ташкент*

**FEATURES OF DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY OF
BUKHARA REGION IN NEW UZBEKISTAN**

Madina Ismatovna Sayfullaeva

PhD student of Tashkent State University of Economics, Tashkent

madina.sayfullaeva@gmail.com

Qurilish sohasi – milliy iqtisodiyotimizning “drayver”laridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda mamlakatimizning qurilish sohasida keskin oshish yuzaga keldi. Qurilish sohasini kengaytirish aholi sonining oshishi, aholi farovonligi va xarid qobiliyatining oshishi kabi omillar bilan bevosita bog‘liq. O‘z navbatida, qurilish sohasining rivojlanishi qo‘shimcha ish o‘rinlari yaratilishiga va infratuzilmani yaxshilashga yordam beradi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022-2026-yillarda Yangi O‘zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoniga binoan tadbirkorlik subyektlari o‘z faoliyatini boshlashi uchun zarur ma‘lumotlarni erkin foydalanishga chiqarish, qurilish faoliyatida qurilish nuqsonlari yoki muammolarining oldini olish kabi maqsadlar qo‘yilgan edi.

Qurilish dunyodagi har qanday davlat iqtisodiyotining yetakchi tarmoqlaridan biridir. Bu sanoat sohasi butun ijtimoiy-iqtisodiy soha uchun rivojlanish lokomotivi hisoblanadi. Buxoro viloyati uchun ham bu tendentsiya bundan mustasno emas.

Respublikamizning 14 ta ma‘muriy-hududiy birligi orasida yalpi ichki mahsulot tarkibida ishtirok etish ulushi bo‘yicha Buxoro viloyati 8-o‘rinda turib, 2022-yil yakuniga ko‘ra yalpi ichki mahsulotning 5 foizdan sal ko‘proq qismini tashkil etadi. Bu butun mintaqaning jadal rivojlanishini ta‘minlash uchun yanada islohotlar zarurligini ko‘rsatadi (1-rasm).

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining ma‘lumotlariga ko‘ra, 2023-yil 1-yanvar holatiga O‘zbekiston Respublikasi aholisi soni 36,02 million

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

kishiga yetdi. Buxoro viloyatida esa 2,0 million kishi doimiy istiqomat qiladi, bu umumiy aholining 5,5 foizini tashkil etadi.

2013-2022-yillarda viloyatda yalpi hududiy mahsulot ishlab chiqarishning barqaror o'sish sur'atlari, shu davr mobaynida o'rtacha 106 foizni tashkil etdi. 2020 yil bundan mustasno, butun dunyo bo'ylab koronavirus pandemiyasi sababli lockdown e'lon qilingan edi. Ammo bu vaziyatning qiyinchiliklariga qaramay, Buxoro viloyatida o'sish sur'atlari ijobiy bo'lib 102,8 foizga yetdi.

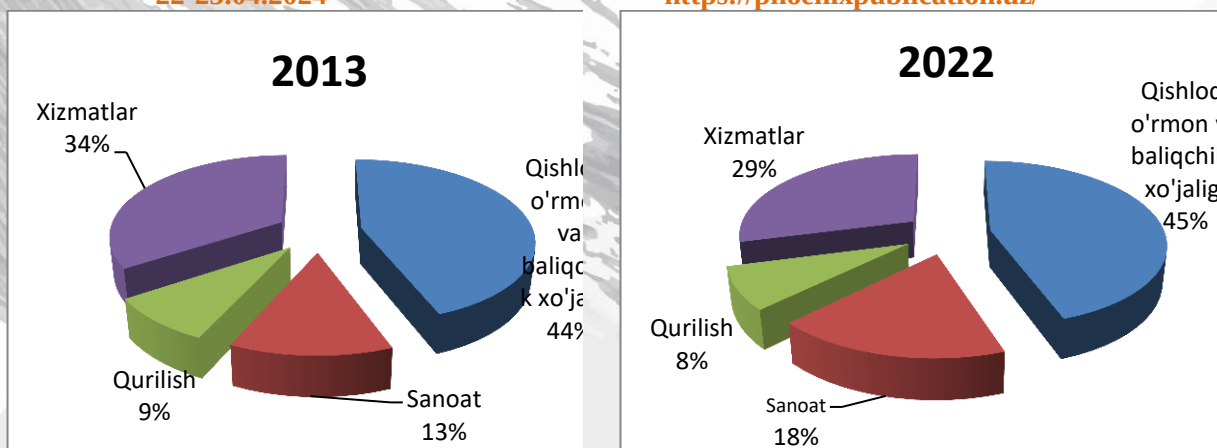

1-rasm. Hududlarning 2022 yil uchun YaIMni shakllantirishdagi ishtiroki (jamiga nisbatan %da).

O'rganilayotgan davr uchun YaHM tarkibida tarkibiy jihatdan sezilarli o'zgarishlar kuzatilmadi. Qurilish sohasida 2013 yildagi 9 foizdan 2022 yilda 8 foizgacha bir oz pasayish kuzatilib, xizmat ko'rsatish sohasi ulushi 5 foizga kamaydi. Shu bilan birga, sohada ijobiy tendentsiya kuzatilmoqda, u o'rganilayotgan davrda 13% dan 18% gacha o'sdi (2-rasm).

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

2-rasm. 2013 va 2022 yillar uchun Buxoro viloyati yalpi hududiy mahsulotida sanoat tarmoqlarining yalpi qo'shilgan qiymati tarkibi.

Keyingi yillarda butun O'zbekistonda bo'lgani kabi Buxoro viloyatida ham keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilib, bu jamiyat va mamlakat hayotidagi jadal va keng ko'lamli o'zgarishlarda namoyon bo'lmoqda. Yetakchi xorijiy konsalting firmalari hukumat islohotlari va jadal rivojlanayotgan salohiyat tufayli mintaqa qurilish, turizm va moliyaviy xizmatlar kabi sohalarda yangi imkoniyatlar ochayotganiga ishonmoqda.

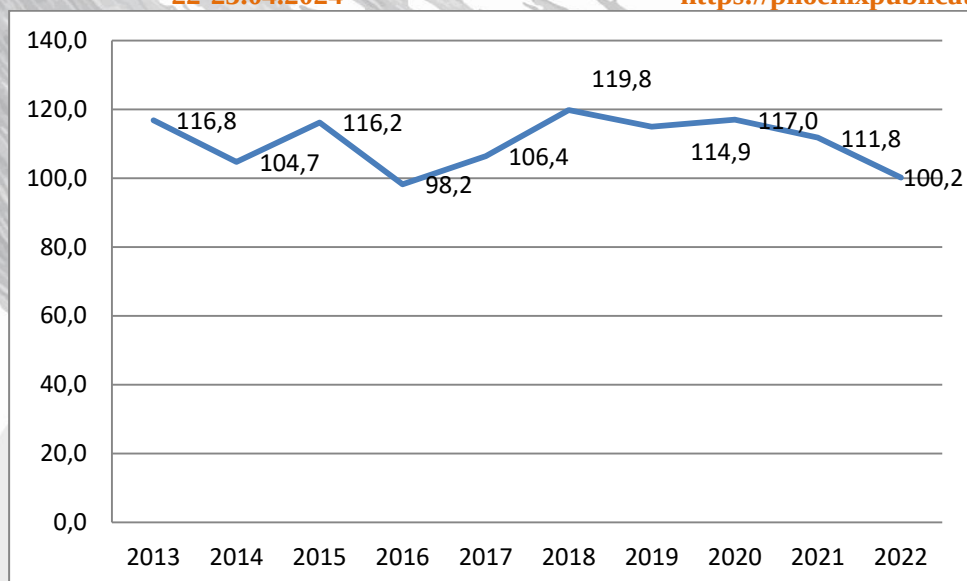
An'anaga ko'ra, mintaqa iqtisodiyoti neft va gazni qayta ishlash, qishloq xo'jaligi, to'qimachilik sanoati kabi uzoq yillardan buyon shakllangan, ammo unumdorligi past bo'lgan tarmoqlarga tayangan. Buxoro viloyati yalpi hududiy mahsulotida qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligining ulushi buning dalilidir, 2013 va 2022-yillarda bu ko'rsatkich deyarli bir xil darajada, mos ravishda 44 va 45 foizni tashkil etdi. Xuddi shunday tendentsiya keyingi 10 yilda ham davom etdi, ya'ni yalpi hududiy mahsulotning qariyb yarmi qishloq joylarda yaratilmoqda.

Shu bilan birga, Buxoro viloyati tumanlarida qurilish ishlari hajmining tahlili turli yillarda turlicha tendentsiyani ko'rsatdi. Shuni ta'kidlash kerakki, qurilish ishlari olib borilayotganda, yakuniy mahsulotni (binolar, inshootlar, boshqa tuzilmalar) qurish jarayonida to'g'ridan-to'g'ri qurilish maydonchasida bajarilgan ishlarning umumiylikini tushunish odatiy holdir. Shuningdek, qurilish ishlari yangi bino qurish, rekonstruksiya qilish yoki texnik qayta jihozlashdan tortib binolarni ta'mirlashgacha bo'lgan turli xil qurilish jarayonlarini o'z ichiga olishi mumkin.

Buxoro viloyati bo'yicha amalga oshirilgan qurilish ishlarining umumiy hajmi 2013-yildagi 1279,6 milliard so'mdan 2022-yilda 8340,4 milliard so'mgacha 6,5 barobar oshdi. Shu bilan birga, 2022-yilda jami ishlarning 25 foizdan ortig'i Buxoroda amalga oshirildi. O'rganilayotgan davrda viloyatda qurilish ishlarining maksimal o'sish sur'ati 2018 yilda kuzatilib, 119,8 foizni tashkil etdi. Minimal ko'rsatkich 2016 yilda 98,2 foizni tashkil etdi. Shu bilan birga, 2022-yil yakuni bo'yicha bu ko'rsatkich Buxoro viloyatida 100,2 foizni tashkil etib, amalda o'zgarmaganligini ta'kidlash lozim (3-chizma).

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

3-rasm. 2013-2022 yillarda Buxoro viloyatida qurilish ishlarining o'sish sur'atlari (%)

Shunday qilib, so'nggi besh yilda Buxoro viloyatida qurilish ishlarining izchil yuqori sur'atlari kuzatilmoqda, o'tgan 2022-yilni hisobga olmaganda, bu ko'rsatkich o'tgan yil darajasida saqlanib qoldi.

Yuqorida qilingan tahlillar Buxoro viloyat qurilish sohasining iqtisodiy ko'rsatkichlarini ko'tarish maqsadlarida muallif quyidagi xulosa va takliflari keltirmoqda:

Avvalombor, qurilish infratuzilmasini rivojlantirish lozim, ya'ni qurilish tashkilotlarining ishlashi uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish, qurilish uchun yer uchastkalarini berish, qurilish chiqindilarini yig'ish punktlarini tashkil etish va boshqalar nazarda tutiladi. Keyingi muhim omil - qurilish mutaxassislarining malakasini oshirish: zamonaviy qurilish texnologiyalari bo'yicha o'qitishni tashkil etish, yangi materiallar va texnologiyalarni joriy etish, ishchilar va muhandislarning kasbiy malaka darajasini oshirish kabilardir.

Va nihoyat, qurilish sohasiga investitsiyalarni jalb qilish zarur. Qurilish sohasiga investitsiyalarni jalb qilish, xorijiy investorlarni jalb qilish, shuningdek, mahalliy tadbirkorlarni uy-joy, infratuzilma va tijorat ko'chmas mulk ob'ektlarini qurish loyihalarida ishtirok etishga rag'batlantirish bo'yicha faol ish olib borish zarur.

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026-yillarda Yangi O‘zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni.// <https://lex.uz/>
2. Хаирова Д. Р., Сайфуллаева М. И. Оценка экспортного потенциала цементной промышленности Узбекистана //Иновационная экономика. – 2014. – С. 206-208.
3. Rimovna K. D., Ismatovna S. M. Innovative marketing solutions and their efficiency in determining the market capacity of construction products //international scientific conferences with higher educational institutions. – 2022. – Т. 1. – №. 25.10. – С. 52-57.
4. Хаирова, Д. Р., & Сайфуллаева, М. И. (2021). Тенденции развития цементной индустрии в Узбекистане. Бюллетень науки и практики, 7(6), 358-362.
5. Сайфуллаева, М. (2023). РАЗВИТИЕ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ КАК ФАКТОР СТАБИЛЬНОГО РОСТА. Nashrlar, 368-371.
6. <https://stat.uz/ru/> O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy sayti
7. <https://www.buxstat.uz/> Buxoro viloyati statistika boshqarmasi rasmiy sayti.